

Na osnovu Amandmana LXXXII tačka b) st. 5. i 6. na Ustav Republike Srpske, člana 115. Ustava i člana 60. stav 2. Zakona o Ustavnom sudu Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 104/11 i 92/12), Vijeće za zaštitu vitalnog interesa Ustavnog suda Republike Srpske, na sjednici održanoj 25. aprila 2017. godine, d o n i j e l o j e

ODLUKU

Utvrđuje se da Odlukom o konstatovanju rezultata republičkog referenduma broj: 02/1-021-122/17, koju je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na sjednici održanoj 9. februara 2017. godine, nije povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda.

O b r a z l o ž e n j e

Predsjedavajuća Vijeća naroda Republike Srpske dostavila je 27. marta 2017. godine Ustavnom sudu Republike Srpske – Vijeću za zaštitu vitalnog interesa (u daljem tekstu: Vijeće) akt broj 03.1/I-121/17 od 27. marta 2017. godine, kojim se, saglasno zahtjevu Kluba delegata bošnjačkog naroda, traži utvrđivanje povrede vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda u Odluci o konstatovanju rezultata republičkog referenduma broj: 02/1-021-122/17, koju je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na Šesnaestoj sjednici, održanoj 9. februara 2017. godine. Uz navedeni akt dostavljena je predmetna odluka, Odluka o pokretanju postupka za zaštitu vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda broj: 03.2-5-3/17 od 20. februara 2017. godine, te Obrazloženje ove odluke broj: 03.2-5-3/17-1 od 21. februara 2017. godine. U aktu predsjedavajuće Vijeća naroda navodi se da je Narodna skupština Republike Srpske na Šesnaestoj sjednici, održanoj 9. februara 2017. godine, izglasala pomenutu odluku, te je istu, saglasno Amandmanu LXXXII na Ustav Republike Srpske dostavila na razmatranje Vijeću naroda Republike Srpske. Klub delegata bošnjačkog naroda je svojim aktom broj: 03.2-5-3/17 od 20. februara 2017. godine odlučio da pokrene proceduru zaštite vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda smatrajući da je Odlukom o konstatovanju rezultata republičkog referenduma povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda. S obzirom na to da Vijeće naroda Republike Srpske nije postiglo saglasnost svih klubova povodom predmetne odluke, kao ni Zajednička komisija Vijeća naroda i Narodne skupštine, pitanje je proslijeđeno Ustavnom sudu Republike Srpske – Vijeću za zaštitu vitalnog interesa da donese odluku da li je ovim aktom povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda.

U obrazloženju od 21. februara 2017. godine, koje je Vijeću dostavljeno uz Odluku o pokretanju postupka zaštite vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda, između ostalog, navedeno je da Klub delegata bošnjačkog naroda smatra da je sadržajem osporene odluke povrijeđen vitalni nacionalni interes ovog naroda, jer se na taj način osporava Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U-3/13 od 26. novembra 2015. godine, kojom je utvrđeno da član 3.b) Zakona o praznicima Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 43/07) nije u saglasnosti sa članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, članom II/4 Ustava Bosne i Hercegovine u vezi s članom 1.1. i članom 2. a) i c) Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije i članom 1. Protokola broj 12. uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. S tim u vezi, u obrazloženju se ističe da se, nakon navedene odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, koja je konačna i obavezujuća, datum 9. januar kao Dan Republike Srpske, koji je neprihvatljiv za bošnjački narod, mora staviti van snage i da se više ne može propisivati kao praznik, bez obzira na volju građana i zvaničnih vlasti u Republici Srpskoj. Pored toga, u

obrazloženju se ukazuje na mišljenje o usklađenosti izbora Dana Republike Srpske sa antidiskriminatorskim standardima Vijeća Evrope, odnosno Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda koje je, na sjednici održanoj 11. i 12. oktobra 2013. godine, usvojila Evropska komisija za demokratiju putem prava, poznatija kao Venecijanska komisija. S obzirom na izloženo smatraju da nije moguće amandmanski djelovati na ovu odluku budući da je ista neprihvatljiva za bošnjački narod. Takođe, ističe se da je Narodna skupština osporenom odlukom povrijedila vitalni nacionalni interes ovog naroda u smislu člana 70. stav 5. alineje 5. i 9. Ustava Republike Srpske. Navodi se da je izglasavanjem, između ostalog, i osporene odluke, povrijeđeno pravo bošnjačkog naroda na jednak i ravnopravan pristup obrazovanju, vjeroispovijesti, jeziku, njegovanju kulture, tradicije i kulturnog naslijeđa, a u kontekstu povrede prava ovog naroda da ravnopravno učestvuje u predlaganju i utvrđivanju datuma kojim bi se obilježavao dan entiteta. Takođe, navodi se da nastavljanje obilježavanja 9. januara kao Dana Republike Srpske vodi ka diskriminaciji, kako se navodi, „u vezi sa članom 1. Protokola 12, te čl. 2(a), (c) i (d) Međunarodne konvencije za eliminaciju svih oblika rasne diskriminacije, a u vezi sa članom II(4) Ustava Bosne i Hercegovine“.

Rješenjem Vijeća broj UV-1/17 od 3. aprila 2017. godine utvrđeno je da je prihvatljiv zahtjev Kluba delegata bošnjačkog naroda u Vijeću naroda Republike Srpske za utvrđivanje povrede vitalnog nacionalnog interesa bošnjačkog naroda u Odluci o konstatovanju rezultata republičkog referenduma broj: 02/1-021-122/17, koju je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na sjednici održanoj 9. februara 2017. godine.

Saglasno članu 50. st. 2. i 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 114/12, 29/13 i 90/14), Vijeće je 4. aprila 2017. godine, Klubu delegata srpskog naroda i Klubu delegata hrvatskog naroda u Vijeću naroda Republike Srpske, kao i Narodnoj skupštini Republike Srpske dostavilo na odgovor pomenuto rješenje o prihvatljivosti zahtjeva Kluba delegata bošnjačkog naroda.

U odgovoru Narodne skupštine Republike Srpske na rješenje o prihvatljivosti predmetnog zahtjeva, koji je dostavljen 10. aprila 2017. godine, navodi se da isti nije, ni sa formalnog ni sa materijalno-pravnog aspekta, utemeljen na Ustavu. Imajući u vidu formalnopravni aspekt ovog postupka, donosilac osporenog akta, pored ostalog, ističe da je Klub delegata bošnjačkog naroda iznio nepotpun i nejasan zahtjev, čime je unaprijed isključio mogućnost usaglašavanja teksta osporene odluke pred Zajedničkom komisijom Narodne skupštine Republike Srpske i Vijeća naroda Republike Srpske, kao i da ovaj klub zloupotrebljava institut zaštite vitalnog nacionalnog interesa, jer svojim zahtjevom, u suštini, osporava ustavnost Odluke o konstatovanju rezultata republičkog referenduma. Nadalje se u odgovoru ističe da Klub delegata iz reda bošnjačkog naroda nije naveo povredu nijednog principa zajemčenog amandmanom LXXVII na Ustav kojim je dopunjen član 70. Ustava. Navodi se da Odluka o konstatovanju rezultata republičkog referenduma ne sadrži odredbe kojima se diskriminišu ili favorizuju pripadnici bilo kojeg naroda, kao i da ista nema nacionalni predznak već se odnosi na sve građane.

Klub delegata srpskog naroda i Klub delegata hrvatskog naroda u Vijeću naroda nisu dostavili odgovore na rješenje o prihvatljivosti predmetnog zahtjeva.

Odluku o konstatovanju rezultata republičkog referenduma broj: 02/1-021-122/17 donijela je Narodna skupština Republike Srpske na osnovu člana 70. stav 1. tačka 2. Ustava Republike

Srpske, čl. 182, 186. st. 1. i 2. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 31/11), u vezi sa članom 34. stav 2. Zakona o referendumu i građanskoj inicijativi („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 42/10). Ovom odlukom Narodna skupština Republike Srpske, nakon razmatranja Izvještaja Republičke komisije za sprovođenje referenduma o rezultatu republičkog referenduma na pitanje: "Da li podržavate da se 9. januar obilježava i slavi kao Dan Republike Srpske?", konstatuje: da je od ukupno 1.219.399 građana Republike Srpske, koji imaju biračko i time i glasačko pravo, po članu 4. Zakona o referendumu i građanskoj inicijativi, glasalo 680.175 glasača, odnosno 55,78% od ukupnog broja glasača. Nevažećih glasačkih listića bilo je 2.265, a važećih glasačkih listića 679.069 (tačka I); da su na referendumsko pitanje: "Da li podržavate da se 9. januar obilježava i slavi kao Dan Republike Srpske?" odgovor: "DA" dala 677.771 glasača, odnosno 99,81% od ukupnog broja građana koji su glasali na referendumu, a odgovor "NE" dalo je 1.298 glasača, odnosno 0,19% od tog broja (tačka II); da je referendum punovažan u smislu člana 35. stav 1. Zakona o referendumu i građanskoj inicijativi, jer je na njemu glasala natpolovična većina građana koji imaju biračko/glasačko pravo i koji su upisani u birački/glasački spisak te da se na referendumu zaokruživanjem reči: "DA" izjasnilo 677.771 glasača, ili 99,81% što čini natpolovičnu većinu ukupnog broja građana koji su glasali na referendumu (tačka III); da je referendumsko pitanje: "Da li podržavate da se 9. januar obilježava i slavi kao Dan Republike Srpske?", shodno članu 35. stav 2. Zakona o referendumu i građanskoj inicijativi, dobilo podršku građana te da je rezultat referenduma punovažan (tačka IV); da će se rezultat republičkog referenduma objaviti u formi izvještaja u "Službenom glasniku Republike Srpske" najkasnije u roku od 30 dana od dana konstatovanja rezultata referenduma (tačka V), te da ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske" (tačka VI).

Vijeće je imalo u vidu da je zaštita vitalnih nacionalnih interesa konstitutivnih naroda utvrđena članom 70. Ustava, koji je dopunjen Amandmanom LXXVII na Ustav Republike Srpske, kao princip zaštite određenog kruga kolektivnih prava, kao što su ostvarivanje prava konstitutivnih naroda da budu adekvatno zastupljeni u zakonodavnim, izvršnim i pravosudnim organima vlasti, identitet jednog konstitutivnog naroda, ustavni amandmani, organizacija organa javne vlasti, jednaka prava u procesu donošenja odluka, obrazovanje, vjeroispovijest, jezik, njegovanje kulture, tradicije i kulturno nasljeđe, teritorijalna organizacija, sistem javnog informisanja i druga pitanja koja bi se tretirala kao pitanja od vitalnog nacionalnog interesa ukoliko tako smatra 2/3 jednog od klubova delegata konstitutivnih naroda u Vijeću naroda. Takođe, Vijeće je uzelo u obzir i član 5. stav 1. alineja 2. Ustava, prema kome se ustavno uređenje Republike temelji na obezbjeđivanju nacionalnih ravnopravnosti i zaštiti vitalnih nacionalnih interesa konstitutivnih naroda.

U postupku odlučivanja u meritumu Vijeće je, prije svega, imalo u vidu, u odgovoru Narodne skupštine izraženu, argumentaciju prema kojoj se nisu stekli formalnopravni uslovi za razmatranje osporene odluke. U ovom kontekstu, Vijeće je utvrdilo da je o pitanjima formalnopravne prirode odlučeno u postupku prihvatljivosti zahtjeva za utvrđivanje povrede vitalnog nacionalnog interesa konstitutivnog naroda, te se ova argumentacija ne može isticati ni razmatrati u postupku donošenja meritorne odluke.

Na osnovu navedenih ustavnih odredaba, sadržaja osporene odluke i navoda Kluba delegata bošnjačkog naroda, te navoda iz odgovora Narodne skupštine, Vijeće je utvrdilo da sadržaj

osporene odluke ne predstavlja materiju koja se odnosi na zaštitu vitalnih nacionalnih interesa konstitutivnih naroda definisanih Amandmanom LXXVII na Ustav Republike Srpske, kojim je dopunjen član 70. Ustava, o kojoj, saglasno tački 1. Amandmana LXXXVIII na Ustav Republike Srpske, odlučuje Ustavni sud. Takođe, Vijeće je ocijenilo da se osporena odluka ne može smatrati pitanjem vitalnog nacionalnog interesa nijednog konstitutivnog naroda u Republici Srpskoj posebno, jer se odredbe Odluke jednako odnose na svakog građanina Republike i ne sadrže nacionalne odrednice, usljed čega se ne mogu dovesti u vezu s povredom vitalnih nacionalnih interesa konstitutivnih naroda definisanih Amandmanom LXXVII na Ustav Republike Srpske, kojim je dopunjen član 70. Ustava.

Vijeće je utvrdilo da navodi podnosioca zahtjeva u vezi sa pravim dejstvom Odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U-3/13 od 26. novembra 2015. godine ne mogu biti predmet razmatranja ovog vijeća, jer je Vijeće nadležno samo da odlučuje da li se predloženim rješenjem u osporenoj Odluci povređuje vitalni nacionalni interes.

Ostali razlozi navedeni u Obrazloženju Kluba delegata bošnjačkog naroda zbog kojih je pokrenut postupak zaštite vitalnog nacionalnog interesa se, po ocjeni Vijeća, takođe ne odnose na pitanje zaštite vitalnih nacionalnih interesa konstitutivnih naroda utvrđenih Ustavom Republike Srpske.

Na osnovu izloženog Vijeće je odlučilo kao u dispozitivu ove odluke.

Ovu odluku donijelo je Vijeće za zaštitu vitalnog interesa u sastavu: predsjedavajući Vijeća Amor Bukić, predsjednik Suda mr Džerard Selman i sudije: Milenko Arapović, Vojin Bojanić, Zlatko Kulenović, prof. dr. Duško Medić i Irena Mojović.

Broj: UV-1/17
25. aprila 2017. godine

PREDSJEDAVAJUĆI
Vijeća za zaštitu vitalnog
interesa
Ustavnog suda Republike
Srpske
Amor Bukić, s.r.